

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”**

**ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“КРИМІНОЛОГІЯ”
(МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ТА ЗАВДАННЯ)**

**Харків
2013**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”**

**ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“КРИМІНОЛОГІЯ”
(МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ТА ЗАВДАННЯ)**

(галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”,
спеціальність 8.03040101 “Правознавство”)

для студентів V курсу денної форми навчання

**Харків
2013**

Індивідуальна робота з навчальної дисципліни “Кримінологія” (методичні поради та завдання) (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”, спеціальність 8.03040101 “Правознавство”) для студентів V курсу денної форми навчання / уклад.: В. Ф. Оболенцев, В. В. Пивоваров, О. Ю. Юрченко, Ю. Г. Бойко. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 15 с.

У к л а д а ч і: В. Ф. Оболенцев,
В. В. Пивоваров,
О. Ю. Юрченко,
Ю. Г. Бойко

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 5 від 15.05.2013 р.)*

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Виконання студентами індивідуальних завдань з дисципліни “Кримінологія” є однією з форм організації навчання в межах поточного модульного контролю за кредитно-модульною системою. Воно дає студенту можливість закріпити та поглибити теоретичні і практичні знання, отримані в процесі вивчення окремих тем, навчитися самостійно працювати із різними інформаційними джерелами, інтерпретувати матеріали періодичної літератури, аналізувати навчальну та наукову літературу, практику роботи судових і правоохоронних органів, отримати початкові навички дослідницької роботи.

У межах навчальної дисципліни “Кримінологія” індивідуальна робота студентів здійснюється у формі виконання індивідуального науково-дослідницького завдання (далі – ІНДЗ), яке надається викладачем кожному студенту з урахуванням його інтересів, навчальних досягнень та творчих можливостей. Всі ІНДЗ мають бути виконані і оцінені до завершення поточного модульного контролю (далі – ПМК). Кожен студент протягом семестру виконує одне ІНДЗ.

Індивідуальна робота студентів з кримінології включає:

- анування прочитаної додаткової літератури з дисципліни;
- підготовку рефератів і есе;
- розробку схем і таблиць;
- складання термінологічних словників;
- аналіз кількісно-якісних показників злочинності.

Отримання студентом конкретної теми ІНДЗ відбувається на початку навчального семестру. Організацію, контроль та оцінку якості виконання індивідуальної роботи студентів здійснює науковий керівник (викладач на практичних заняттях, лектор тощо), який закріплюється за академічною групою. При наявності питань щодо виконання ІНДЗ студентам рекомендується звертатися за консультаціями до наукового керівника з метою отримання необхідних роз’яснень щодо організації індивідуа-

льної роботи.

Оформлене ІНДЗ подається для оцінювання на кафедру не пізніше ніж за тиждень до завершення ПМК у паперовому вигляді та на електронному носії одночасно.

За виконання індивідуальної роботи студент максимально може отримати 10 (десять) балів.

Розподіл балів за результатами поточного модульного контролю та підсумкового контролю знань із навчальної дисципліни “Кримінологія”

Поточний модульний контроль			Підсумковий контроль знань (іспит)	Сума
Модуль I	Модуль II	Індивідуальна робота		
20	20	10	50	100

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ ЗАВДАНЬ

I. Анотування прочитаної додаткової літератури з кримінології

Методичні поради

Анотація вивченої додаткової літератури є самостійною формою індивідуальної роботи студента, яка потребує відповідного ґрунтовного аналізу запропонованої додаткової літератури, виконаного на основі ретельного опрацювання наукового тексту.

Анотація є стислою характеристикою змісту вивченої наукової літератури з дисципліни – монографії, окремої ґрунтовної наукової статті із формуванням власних узагальнень та оцінок щодо предмета дослідження анотованого джерела. До анотування приймаються лише нові наукові джерела (що вийшли друком в останні 3-5 років).

Зважаючи на те, що професійна діяльність юриста потребує навичок обґрунтування прийнятих рішень та володіння відповідним рівнем юридичної техніки, анотація має містити також висновки студента щодо практичної та/або теоретичної значущості анотованого джерела.

Структура анотації визначається самим студентом, а за необхідності – за підказкою наукового керівника. Обсяг – 5-7 сторінок. Представляється на папері та електронному носії.

Предметом оцінки зазначеного індивідуального завдання є виконана студентом письмова робота. За рішенням керівника ІНДЗ основні результати індивідуальної роботи студентів можуть бути обговорені в межах академічної групи.

II. Підготовка рефератів та есе

Методичні поради

1. *Написання реферату передбачає стисле викладення матеріалу за обраною темою. Оформлення реферату: складання плану – структури реферату, викладення його основного змісту та переліку наукових джерел, використаних автором (не менше 5 найменувань). Робота повинна бути виконана студентом самостійно із застосуванням навичок дослідницької роботи та аналізу викладеного матеріалу. Реферати оформлюються у вигляді письмової роботи обсягом 5-7 сторінок. Представляються на папері та електронному носії.*

2. *Есе – наукові, критичні та інші нариси, які відзначаються оригінальністю суджень і вишуканістю літературної форми.*

Есе оформлюються у вигляді письмової роботи обсягом 4-5 сторінок. Представляються на папері та електронному носії.

Теми рефератів і есе (орієнтовні)

1. Поняття і визначення кримінології як науки. Предмет науки.
2. Кримінологічна політика: поняття, зміст, значення.
3. Система кримінологічної науки.
4. Основні етапи розвитку кримінології як науки (класична, антропологічна, соціологічна школи).
5. Розвиток кримінології в Україні за радянських часів.
6. Сучасний стан кримінології в Україні.
7. Зв'язок кримінології з практикою боротьби зі злочинністю.
8. Система запобігання злочинності в зарубіжних країнах.
9. Закордонні кримінологічні організації та установи.
10. Злочинність: поняття, визначення та ознаки.
11. Кількісні показники вимірювання злочинності як соціально-правового явища.

12. Якісні показники вимірювання злочинності: структура, характер, географія, ціна та інші показники.
13. Поняття латентної злочинності та її різновиди.
14. Негативні наслідки латентної злочинності.
15. Засоби виявлення латентної злочинності.
16. Загальна характеристика сучасної злочинності в Україні (основні риси та тенденції).
17. Поняття кримінологічної детермінації. Основні причини та умови (фактори) сучасної злочинності в Україні.
18. Причини та умови окремого (одиначного) злочину: визначення і характеристика.
19. Умови, що сприяють вчиненню злочинів, та умови, які сприяють досягненню злочинного результату: поняття та види.
20. Обставини несприятливого морального формування особи як джерело індивідуальної злочинної поведінки.
21. Конкретна життєва ситуація, її види та місце в механізмі окремого злочину. Привід і зачіпка до вчинення злочину.
22. Поняття особи злочинця та співвідношення з суміжними поняттями.
23. Структура особи злочинця. Основні риси кримінологічної характеристики.
24. Співвідношення соціального і біологічного в структурі особи злочинця.
25. Типологія злочинців.
26. Віктимологія: визначення, основні поняття, значення у запобіганні злочинності.
27. Роль віктимної поведінки при вчиненні конкретного злочину.
28. Поняття, визначення, цілі запобігання злочинності.
29. Класифікація запобіжних заходів.
30. Загальносоціальне запобігання злочинності: поняття та характеристика заходів.
31. Управління процесом запобігання злочинності.
32. Прийняті в Україні державні програми і концепції запобігання злочинності.
33. Поняття та форми координації запобіжної діяльності правоохоронних органів.

34. Суб'єкт запобігання злочинності (визначення, ознаки, поняття та загальна характеристика, система суб'єктів запобігання злочинності в Україні).

35. Об'єкт запобігання злочинності (криміногенність об'єкта, класифікація).

36. Методи запобіжного впливу на об'єкт: поняття, класифікація, значення.

37. Правоохоронні органи як суб'єкти запобігання злочинності, їх завдання та загальна характеристика діяльності.

38. Органи внутрішніх справ як суб'єкти запобігання злочинності.

39. Міжнародні установи і організації по запобіганню злочинності. Конгреси ООН із запобігання злочинності і кримінального правосуддя.

40. Співробітництво країн – учасниць СНД із запобігання злочинності.

41. Основні напрями діяльності прокуратури щодо запобігання злочинності.

42. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти запобігання злочинності.

43. Органи державного і господарського управління та контролю як суб'єкти запобігання злочинності.

44. Роль засобів масової інформації і громадськості у запобіганні злочинності.

45. Індивідуальне запобігання злочинній поведінці. Підстави та заходи запобігання.

46. Правове, інформаційне, фінансове, кадрове забезпечення запобігання злочинності.

47. Методологія і методика кримінологічної науки.

48. Загальна характеристика і класифікація методів кримінологічних досліджень.

49. Статистичні методи збору і аналізу кримінологічної інформації.

50. Конкретно-соціологічні методи збору кримінологічної інформації.

51. Психологічні методи збору кримінологічної інформації.

52. Види та методи кримінологічного прогнозування.
53. Поняття, завдання та види кримінологічного планування.
54. Взаємозв'язок злочинності і “фонових” явищ (пийцтво, корупція, наркоманія та ін.).
55. Кримінологічна характеристика рецидивної злочинності та запобігання їй.
56. Кримінологічна характеристика і запобігання злочинам у сфері службової і професійної діяльності.
57. Поняття та кримінологічна характеристика професійної злочинності.
58. Кримінологічна характеристика, детермінація та запобігання злочинам, які вчинені жінками.
59. Кримінологічна характеристика організованої злочинності.
60. Досвід протидії організованій злочинності в країнах Європи і США.
61. Кримінологічна характеристика корупції в Україні.
62. Кримінологічна характеристика злочинів проти власності.
63. Детермінація (причини, умови) та заходи запобігання злочинам проти власності.
64. Кримінологічна характеристика насильницької злочинності проти життя та здоров'я особи.
65. Кримінологічна характеристика злочинів проти громадського порядку та моральності.
66. Кримінологічна характеристика злочинів, вчинених із необережності.
67. Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх.
68. Кримінологічна характеристика, детермінація та заходи запобігання злочинності в місцях позбавлення волі.
69. Кримінологічна характеристика, детермінація (причини, умови) та заходи запобігання екологічній злочинності.
70. Кримінологічна характеристика, детермінація (причини, умови) злочинів проти громадської безпеки.

71. Кримінологічна характеристика злочинів, детермінація та запобігання злочинам у сфері незаконного обігу наркотичних засобів.

72. Кримінологічна характеристика злочинності проти правосуддя, її детермінація (причини, умови) і заходи запобігання.

73. Насильство в сім'ї: причини, умови та заходи запобігання.

74. Кримінологічна характеристика злочинності проти статевої свободи і статевої недоторканості особи, причини й умови та заходи запобігання їм.

75. Кримінологічна характеристика злочинності у сфері економіки, її детермінація (причини й умови) і заходи запобігання.

76. Кримінологічна характеристика проти встановленого порядку несення або проходження військової служби (військових злочинів), її причини та умови і заходи запобігання.

77. Віктимологічний напрям запобігання злочинності.

78. Кримінологічна характеристика бандитизму та заходи запобігання йому.

79. Кримінологічна характеристика, детермінація та запобігання рецидивній злочинності.

80. Кримінологічна характеристика та запобігання комп'ютерній злочинності.

III. Розробка схем і таблиць

Методичні поради

Складання схем і таблиць є формою індивідуальної роботи студентів, яка здійснюється шляхом наочного і логічно систематизованого викладення відповідей на якесь питання дисципліни шляхом складання схеми чи таблиці на підставі аналізу літературних джерел та приписів законодавства. За оформленням таблиці і схеми повинні бути: наочними, легкими для візуального сприйняття і відтворення технічними засоба-

ми, містити необхідні статистичні дані, за побудовою – логічними, послідовними, демонструвати наявність і характер зв'язку між елементами досліджуваного явища, супроводжуватися основним та допоміжними заголовками, за необхідності – примітками і поясненнями.

Схеми і таблиці оформлюються у вигляді письмової роботи обсягом 1-2 сторінки. Представляються на папері та електронному носії.

Завдання до розробки схем і таблиць

1. Предмет науки кримінології.
2. Система кримінологічної науки.
3. Основні етапи розвитку кримінології як науки (класична, антропологічна, соціологічна школи).
4. Злочинність: поняття, визначення та ознаки.
5. Кількісні показники вимірювання злочинності як соціально-правового явища.
6. Якісні показники вимірювання злочинності.
7. Основні причини та умови (фактори) сучасної злочинності в Україні.
8. Структура особи злочинця. Основні риси кримінологічної характеристики.
9. Типологія злочинців.
10. Класифікація запобіжних заходів.
11. Загальна класифікація методів кримінологічних досліджень.
12. Види та методи кримінологічного прогнозування.
13. Види кримінологічного планування.

IV. Складання термінологічних словників

Методичні поради

Термінологічний словник – це словник термінів та визначень певної галузі знань. Він має містити тлумачення 15-20 термінів окремої теми дисципліни “Кримінологія”, приклади їх наукового і практичного застосування та інші відомості.

Термінологічний словник оформлюється у вигляді письмової роботи обсягом 4-8 сторінок. Представляється на папері та електронному носії.

Теми термінологічних словників

1. Основні терміни періоду становлення науки кримінології (XVII – XX ст.)
2. Категорії детермінізму в кримінології.
3. Особа злочинця.
4. Концепції злочинної поведінки в зарубіжних країнах.
5. Показники злочинності та їх аналіз.
6. Види злочинів (кримінологічна класифікація).
7. Типологія злочинців.
8. Кримінологічне прогнозування і планування.
9. Методика кримінологічних досліджень.

V. Аналіз кількісно-якісних показників злочинності

Методичні поради

Аналіз кількісно-якісних показників злочинності – письмова робота, що виконується з метою з'ясування статистичних зв'язків між основними статистичними показниками злочинності, виявлення усталених співвідношень, з'ясування характеру зв'язків у динаміці аналітичного опису поточного стану злочинності тощо. Має містити вступ (постановку завдання дослідження), статистичні таблиці з аналізованим матеріа-

лом, опис використаних методів дослідження і досягнутих результатів (висновок). Робота виконується на основі статистичних показників злочинності у регіоні проживання студента чи в контексті аналізу окремого виду злочинів у державному масштабі. Для аналізу приймаються офіційні статистичні дані за останні 3-4 роки, складені МВС України (<http://mvs.gov.ua>), Міністерством юстиції України, ДСА України, органами загальнодержавної статистики та інші.

Аналіз кількісно-якісних показників злочинності оформлюється у вигляді письмової роботи обсягом 3-5 сторінок. Представляються на папері та електронному носії.

Завдання для аналізу кількісно-якісних показників злочинності

1. Злочинність в обраній області України: ретроспектива, сучасний стан, перспективи.
2. Взаємозв'язок злочинності і “фонових” явищ (пияцтво, корупція, наркоманія та ін.).
3. Кримінологічна характеристика рецидивної злочинності.
4. Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності.
5. Кримінологічна характеристика професійної злочинності.
6. Кримінологічна характеристика, детермінація та запобігання злочинам, що вчинені жінками.
7. Кримінологічна характеристика організованої злочинності.
8. Кримінологічна характеристика корупції в Україні.
9. Кримінологічна характеристика злочинів проти власності.
10. Кримінологічна характеристика насильницької злочинності проти життя та здоров'я особи.
11. Кримінологічна характеристика злочинів проти громадського порядку та моральності.

12. Кримінологічна характеристика злочинів, вчинених із необережності.
13. Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх.
14. Кримінологічна характеристика, детермінація та заходи запобігання злочинності в місцях позбавлення волі.
15. Кримінологічна характеристика екологічної злочинності.
16. Кримінологічна характеристика злочинів проти громадської безпеки.
17. Кримінологічна характеристика злочинів у сфері незаконного обігу наркотичних засобів.
18. Кримінологічна характеристика злочинності проти правосуддя.
19. Кримінологічна характеристика злочинності проти статевої свободи і статевої недоторканості особи.
20. Кримінологічна характеристика злочинності у сфері економіки.
21. Кримінологічна характеристика проти встановленого порядку несення або проходження військової служби (військових злочинів).

Навчальне видання

**ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“КРИМІНОЛОГІЯ”
(МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ТА ЗАВДАННЯ)**

(галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”,
спеціальність 8.03040101 “Правознавство”)

для студентів V курсу денної форми навчання

У к л а д а ч і: **ОБОЛЕНЦЕВ Валерій Федорович,
ПИВОВАРОВ Володимир Володимирович,
ЮРЧЕНКО Ольга Юріївна,
БОЙКО Юлія Григорівна**

Відповідальний за випуск *В. В. Голіна*

Редактор *Л. М. Рибалко*

Комп'ютерна верстка *А. В. Старжинської*

План 2013

Підп. до друку 04.06.2013. Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 0,93. Облік.-вид. арк. 0,4. Вид. № 372.
Тираж 100 прим. Зам. № 4638. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.